

Försvarshögskolan

Kinas saknad

En lacaniansk studie av kinesisk identitet under fyra decennier

Ella Ståhl

Självständigt arbete, 15hp

Statsvetenskap med inriktning krishantering och säkerhet

Påbyggnadskurs HT2021

Handledare: Linus Hagström

Antal ord: 12688

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	5
1.1 INTRODUKTION	5
1.2 BAKGRUND – KINA OCH NATIONELL IDENTITET	5
1.3 FORSKNINGSPROBLEM	7
1.4 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	8
1.5 DISPOSITION	9
2. TIDIGARE FORSKNING	10
3. TEORETISKT RAMVERK	13
3.1 TEORIINTRODUKTION	13
3.2 IDENTITETSTEORI	13
3.2.1 Saknader och det splittrade subjektet	13
3.2.2 Begär efter fullkomlighet	14
3.2.3 Fantasin och den andra	15
3.3 LACANS IDENTITETSTEORI SOM IR-TEORI	15
4. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	17
4.1 MATERIAL	17
4.2 METOD	18
4.3 ANALYSFRÅGOR	20
5. ANALYS	21
5.1 1982 HU YAOBANG	21
5.2 1987 ZHAO ZIYANG	22
5.3 1992 JIANG ZEMIN	23
5.4 1997 JIANG ZEMIN	25
5.5 2002 JIANG ZEMIN	27
5.6 2007 HU JINTAO	29
5.7 2012 HU JINTAO	31
5.8 2017 XI JINPING	32
6. AVSLUTNING	35
6.1 SAMMANFATTNING	35
6.2 TIDIGARE FORSKNING OCH RESULTATDISKUSSION	35
6.3 VIDARE FORSKNING	38
KÄLLFÖRTECKNING	39
<i>Primärkällor</i>	39

Referenslitteratur och vetenskapliga artiklar 40

1. Inledning

1.1 Introduktion

Denna studie undersöker hur Kinas politiska ledare under fyra decennier har uttryckt olika typer av inneboende saknader, vilka utgör en kinesisk identitet. Studien tar avstamp i olika konstruktivistiska forskares förståelser av identitet men avgränsas genom utgångspunkten i diskursiva förståelser av territoriets roll för identiteten. Studien argumenterar för att den kinesiska identiteten bäst synliggörs genom Jacques Lacans identitetsteori, då denna tydliggör subjektets strävan efter att vara något särskilt, exempelvis helt eller fullkomligt, som konstituerar identiteten. Kinas identitet genom Lacans identitetsraster förstås som fragmentarisk och föränderlig, men denna vaghet leder också till formandet av fantasier som säkrar den kinesiska förståelsen av jaget och försöker kompensera saknad hos det splittrade Kina.

1.2 Bakgrund – Kina och nationell identitet

Perioden efter Mao Zedongs död är en period av Kinas historia som kantades av stora förändringar och Kina var ideologiskt radikalt, diplomatiskt avskilt och ekonomiskt svagt. De stora förändringarna, som brukar kallas de fyra moderniseringarna, innebar ett moderniserat jordbruk, industri, vetenskap, teknologi och nationellt försvar. Under denna era öppnades också delar av Kina upp för utländska investeringar (Benson:2011). Kina genomgick sålunda en markant omvälvning som på flera sätt är synlig än idag.

Kinesiska ledare har en långtgående tradition av att motsätta sig en kinesisk stormaktsstatus. Deng Xiaoping höll sitt första tal i FN 1974 i vilket han poängterade att Kina inte är eller kommer bli en stormakt. Samtidigt menade Deng att om den dagen skulle komma när Kina förändrades till att söka denna status skulle alla jordens invånare, tillsammans med det kinesiska folket, arbeta tillsammans för att störta Kina (Pu:2017).

Framträdande kinaforskare menar att Kina är på uppgång. ”The rise of China” är ett inom forskningen och i medierapporteringen vedertaget begrepp med många implikationer. Begreppet används också av det kinesiska kommunistpartiet (Shambaugh:2011, Xi:2017). Denna uppgång innebär att Kinas sätt att förhålla sig till sin omvärld blir tydligare och detta förhållande mellan Kina och landets omvärld är en påtaglig konfliktyta. Denna kinesiska

föreställningsvärld inbegriper en avsevärt annorlunda syn på Kina, internationell rätt, territoriets gränser och maktutövningens gränser än vad som är praxis i stora delar av världen. Exempelvis kantas förhållandet till Taiwan och Hongkong av olika förståelser av nationell integritet och självbild. En del av Kinas identitet inbegriper kontroll över dessa områden, tillika kontroll över den kinesiska befolkningen i landet och den kinesiska diasporan.

Kinas nationella identitetsdiskurs under 2000-talet är alltså både robust och mångsidig. Den erbjuder en inblick i kinesiskt tänkande, både om sig själv, andra länder, regioner och internationella frågor. Men främst erbjuder den kinesiska identitetsdiskursen en inblick i Kinas egen roll som en växande stormakt. Vidare kan denna identitet inte betraktas som en identitet utan som flera konkurrerande identiteter (Shambaugh:2011). Medan Shambaugh betraktar Kinas identitet menar Callahan att det är av värde att fråga sig vad Kina ser sig självt som, när Kina betraktar sig självt. Callahan menar att Kina är ur takt eller desillusionerat, vilket innebär att Kina vid betraktelse av sig självt både ser ett fattigt utvecklingsland och nästa supermakt, vilket påvisar en viss motsägelse i identiteten (Callahan:2015).

Vissa stråk av denna självbild har bestått länge, trots att Kina har utvecklats till ett land med en konstant ökande närvaro i världen och med en av världens största ekonomier (Pu:2017:123). Uppsatsen tar avstamp i denna förändrade situation med antagandet om att de olika typer av strävanden som bygger den kinesiska identiteten bör vara föränderliga. Kina genomgår stora förändringar och dessa pågår fortfarande. Kinas konstanta förändring upptar många forskares tid och vad Kina är, eller hur omvärlden ska betrakta Kina, är omtvistat. Många kinaforskare uppehåller sig vid relationella förståelser av Kina, som Kina i relation till väst (Wang:2020), Kina i relation till USA (Shambaugh:2011) eller Kinas relation till Japan (Jerdén & Hagström:2016). Denna uppsats bygger på föreställningen om att den tidigare forskningen där Kinas identitet förstås relationellt i kontrast till den andre, i större utsträckning säger något om referensobjektet än om subjektet. Kina är ett land i utveckling, en utveckling som begripliggörs på många olika sätt, men hur Kina begripliggörs i forskningen bör utvecklas.

1.3 Forskningsproblem

Det råder delade meningar om hur identiteter blir till och hur identiteter upprätthålls, begripliggörs och vilken roll de spelar. Vidare kommer en kort genomgång av olika, för denna undersökning relevanta, konstruktivistiska förståelser av identitet. Abdelal med flera (2006) menar att identitet kan och bör brytas ner till variabler och att dessa variabler på olika sätt sorterar olika typer av identitetsuttryck. Författarna skriver att en identitet definieras utifrån vad den inte är, vilket då innebär att en identitet finns till bara om den står i kontrast till något annat, ofta till den andre. Hagström och Hanssen (2016) menar också att identiteter skapas relationellt. Författarna exemplifierar detta med att Japans identitet som fredsnation bygger på en differentiering gentemot Kina som porträtteras som fredsfrånvänt. Hopf och Allen (2016) menar att staters agerande i det internationella systemet inte enbart baseras på makt utan också på identiteter och därigenom hur stater känner sig själva och andra. Även Hopf och Allen menar att identitet är resultatet av hur stater betraktar sig själva och andra, men att detta beror på kontext då stater äger flera identiteter. Hansen skriver att den nationella och den internationella sfären konstrueras som varandras motpoler, likt varandras konstitutiva 'andra'. Detta har bidragit till att skapa en säkerhetsdiskurs som inbegriper en identitetsdefinition som bygger på behovet av att försvara sig från det hotande andra (Hansen 2006:34). Hansen menar också att identiteter är relationella och att dessa kan produceras genom exempelvis en artikulering i utrikespolitiken, men att en identitets förankring beror på om identiteten re-artikuleras eller inte. Ett exempel relevant för denna undersökning är: identiteten "kines" äger enbart relevans om det finns människor som försöker efterleva att vara just kines. Förståelsen och dekonstruktionen av jaget och den andre är en viktig komponent som skiljer de tidigare nämnda författarna och den kommande åt.

Solomon (2015) presenterar psykoanalytikern Jacques Lacans teorier om identitet, som även har använts och utvecklats av bland andra Stavrakakis (1999). Lacan menar att identitet inte främst skapas i relation till andra utan i en intersubjektiv process. Att vilja ha en identitet är att vara konstant otillfredsställd, då uppkomsten av en identitet sker genom fortlöpande identifikation med intersubjektiva förståelser av ord och begrepp som i sig inte innehåller någon specifik kärna eller essens. Det lacanianska perspektivet betraktar även jaget och den andre som en relevant del av identiteter, men menar samtidigt att denna dikotomi har en annan plats i konstruktionen av identiteten. Enligt denna förståelse bygger subjektets identitet på dynamiken mellan saknader och begär. Otillfredsställelsen som det innebär att alltid känna saknad och

begär resulterar i forandet av fantasier som kompenserar denna otillfredsställelse (Solomon:2015).

Forskningsproblemet i denna undersökning som ligger till grund för syfte och frågeställning tar avstamp i Callahans (2009) forskning om Kina. Callahan undersöker kinesiska kartor av Kina och menar att kartorna snarare speglar en debatt om vad Kina borde vara än bara de territoriella gränserna för Kina. Kartorna reflekterar över kinesisk suveränitet och sörjer förlorade territorium, och blir därigenom en del i diskursen. Callahans förståelse av kartor visar att Kinas gränser varken är uppenbara eller fixerade och frågan ”Var är Kina?”, som Callahan söker svar på, påvisar att den kinesiska uppfattningen om territoriet handlar om känslor. Callahan fraserar det som ”...it examines what Chinese maps of China can tell us about their hopes and fears, not only in the past or present but also for the future” (Callahan:2009:92).

Med bakgrund i Abdelal med fleras tankar om identitetens variabler, Hagström och Hanssen relationella förståelse av differentieringens roll i identiteter och Hansens post-strukturalistiska ansats formas detta forskningsproblem. Med hjälp av Solomons lacanianska tolkning och Callahans bidrag i form av inriktning och avgränsning synliggörs en del av diskursen som ofta förbises i identitetsforskningen, nämligen att emotionella faktorer som saknad och begär är en central del av alla subjekts identiteter.

1.4 Syfte och frågeställning

Kinesiska ledare från Hu Yaobang till Xi Jinping etablerar, återetablerar och befäster Kinas identitetsdiskurs i officiella kanaler. 1982 sade Hu ”...there is only one China and Taiwan is part of China” (1982), medan Xi 2017 hävdade att ”We will never allow anyone, any organization, or any political party, at any time or in any form, to separate any part of Chinese territory from China!” (2017). Dessa båda uttalanden, och många liknande, går att betrakta som en del av ett outtröttligt begär efter den egna identiteten. Lacans teori om identitet delar både epistemologiska och ontologiska antaganden med poststrukturalistiska forskare inom internationella relationer. I sin kärna delas föreställningen om att vi inte har tillgång verkligheten bortom diskurserna. Denna studie har som syfte att undersöka den kinesiska identitetens eventuella förändring under fyra decennier genom Lacans tankar om identitetsprocesser. Studien inriktas på de språkliga framställningar som berör föreställningen om gränser och territorier. I studien används Lacans idéer, tolkat av flera olika forskare.

Diskursanalys genomförs på ett empiriskt material som ofta brukar analyseras, men med andra glasögon. Inledningen av Xi Jinpings tal på partikongressen 2017, "Never forget why you started, and you can accomplish your mission. The original aspiration and the mission of Chinese Communists is to seek happiness for the Chinese people and rejuvenation for the Chinese nation.", påvisar den grundläggande strävan efter att uppfylla sin egen identitet, vilket är något som går att undersöka med hjälp av det teoretiska rastret Solomon erbjuder.

Uppsatsen ämnar sålunda påvisa Lacans teoretiska modells förklaringskraft och därigenom bidra till hur vi vidare kan begripliggöra den kinesiska identiteten genom förståelsen för saknader, begär och fantasier hos subjektet. Med utgångspunkt i Callahans förståelse för uppfattningen om territoriets roll för identiteten är denna undersöknings frågeställning:

*Hur kan vi förstå den kinesiska identiteten under fyra decennier
genom lacaniansk identitetsteori?*

1.5 Disposition

Tidigare i studien har forskningsproblemet redogjorts för, och syfte och övergripande frågeställning har presenterats. I nästa avsnitt presenteras tidigare forskning om kinesisk identitet för att ge en fördjupad kontextualisering. Denna forskning är främst publicerad under de senaste 15 åren och belyser på olika sätt Kinas identitet, vilket genererar bakgrund till analysen. Följande presenteras denna studies teoretiska ramverk och studiens metod: diskursanalys. Teoretiskt ramverk och metod mynnar sammantaget ut i tre analysfrågor. Vidare följer analys, slutsatser och diskussion av resultatet. Denna undersöknings avgränsningar kommer läsaren göras uppmärksam på kontinuerligt under läsningen, men det handlar främst om att det teoretiska ramverket och metoden har snävats till för att lämpa sig i en undersökning av detta omfång.

2. Tidigare forskning

Uppsatsen har som syfte att analysera den kinesiska identiteten. Vidare kommer sålunda den kinesiska identiteten så som den begripliggörs inom den konstruktivistiska forskningen redogöras för. De olika forskarna har olika syn på identitet och olika sätt att komma fram till sina bidrag, vilket bidrar till ett visst djup i denna redogörelse.

Författarna Liang och Rui undersöker den kinesiska identiteten och menar att den till dels styrs av den diskursiva förståelsen att utveckling är ett mål i sig och att denna utveckling inte har ett specifikt mål. Vidare finns det två motstridiga diskurser i det kinesiska fallet. Å ena sidan finns en kinesisk identitetsdiskurs från eliten. Denna diskurs innehåller stöd för neoliberal, kapitalistiska värden, då diskursen innehåller en hopkoppling mellan Kina och ekonomisk konkurrens och öppenhet. Å andra sidan finns en kinesisk identitetsdiskurs från massans sida som istället kritiserar en del av den kinesiska utvecklingen mot större klassklyftor, ojämlikhet mellan könen och klyftan mellan olika kinesiska regioner. Utveckling som den främsta delen i kinesisk identitet framkommer som splittrad. Dels begripliggörs denna identitet som ”att göra framsteg”, dels som att ”komma ikapp”. Den kinesiska eliten framställer denna utveckling som en positiv nationell identitet, men ger samtidigt inte föreställningen någon specifik innebörd. Istället får de kinesiska massorna fylla identiteten som land i utveckling med personliga föreställningar om utvecklingens delar (Liang & Rui:2016).

I kölvattnet av Xi Jinpings installation som generalsekreterare för det kinesiska kommunistpartiet myntades sloganen ”den kinesiska drömmen”. Sloganen innebär vad Xi kallar ”the great renewal of the chinese nation” (Pu:2017). Kinesiska ledare har i generationer pratat om denna omdaning och pånyttfödelse. Det finns samtidigt en tradition bland kinesiska ledare att motsätta sig stormaktsstatus. Deng inledde denna tradition 1974 i ett tal till FN och än idag motsätter sig ledare detta epitet. Supermakt som begrepp har negativa konnotationer i den kinesiska diskursen och kopplas ofta ihop med föreställningar om hegemoni. Pu menar att internationell positionering i allmänhet, men in i synnerhet gällande Kina, inbegriper subjektiva, objektiva och intersubjektiva dimensioner, men att det är mer relevant att studera de subjektiva delarna. Enligt Pu har Kinas utveckling, likt vad Liang och Rui anför, blivit en alltmer framträdande del av den kinesiska identitetsdiskursen. Samtidigt menar alla tre att det finns en överhängande osäkerhet och tudelning i identitetsdiskursen. Pu menar att Kinas snabba utveckling skapar en osäkerhet om identitet och mål, eftersom det som tidigare var känt på ett

vis upphör att gälla men ändå finns kvar i minnet. Även Shambaugh beskriver Kinas identitet som relationellt. Författaren menar att Kina besitter flera olika identiteter och att Kina därför befinner sig i konflikt med sin egen självbild (Shambaugh:2010).

William A. Callahan utgår också ifrån Xi Jinpings slogan om ”Den kinesiska drömmen” för att påvisa hur förståelsen av mjuk makt har stor bäring för hur vi betraktar identitet. Enligt Callahan är mjuk makt främst en social konstruktion som påvisar identitets- och säkerhetsdynamiker, ofta i formen som dikotomier: mjuk/hård makt respektive inrikes-/utrikespolitik (Callahan:2015).

Negativ mjuk makt är när identitet konstrueras genom exkludering. Exempelvis görs det i den kinesiska identitetsdiskursen tydligt att den kinesiska civilisationen, som en del av den kinesiska mjuka makten, främst framställs i kontrast till ett barbariskt ”andre”. På så vis skapas en relationell dikotomi, som är grunden för den kinesiska identitetskonstruktionen (Callahan:2015:225). Vidare anses det kinesiska tankegodset om harmoni möjliggöra olika uttryck för mjuk makt på den internationella arenan. Hagström och Nordin menar, på likande vis som Callahan, att kinesisk mjuk makt inte alltid är så mjuk. Författarna menar att harmonidiskursen i Kina möjliggör användandet av ”sharp power”. Även Hagström och Nordin menar att denna skarpa makt uppstår genom dikotomisering och att denna form av förståelse kan leda väg till användandet av hård makt (Hagström & Nordin, 2019). Gemensamt är sålunda att språket som används för att särskilja jaget från den andre både är en del av och re-etablerar den kinesiska identiteten.

Kinas växande makt på den internationella arenan genererar intresse från forskare i väst. Suzuki menar att det finns en diskursiv förståelse som innebär att en stats identitet är djupt beroende av västs bekräftelse. I detta fall förstås identitet som ett relationellt koncept då identitet alltid är beroende av igenkänning från andra, specifikt stater i väst, vilket författaren kallar ”Occidentalism” (Suzuki:2014:634). En del av den kinesiska identiteten handlar om hur Kina ska förhålla sig till en eventuell stormaktsstatus. Att vara en stormakt inbegriper att vara igenkänd av mindre makter och att äga vissa konstitutionella privilegier, rättigheter och skyldigheter, och att dessa fördelar bygger på självständig jämlikhet. Författaren argumenterar för att Kina redan åtnjuter konstitutionella privilegier men att Kina inte uteslutande betraktas som jämlik, vilket medför implikationer för huruvida den kinesiska stormaktsidentiteten finns eller inte. Detta medför ett slags konflikt där den kinesiska stormakts identiteten än en gång kan

betraktas som splittrad, eller i teorin obefintlig. Ett framträdande exempel på när Kina inte betraktas som både jämlik och suverän och därför inte kan besitta stormaktsstatus finns i västs kritik mot Kinas förhållningssätt till mänskliga rättigheter (Suzuki:2014).

Identitet och nationalism är nära sammanlänkade, och på samma vis som alla forskare hittills har konstaterat att den kinesiska identiteten är osäker eller tudelad menar Wang att den kinesiska nationalismen ser likadan ut. Både den officiella och den folkliga nationalismen har stråk av osäkerhet gällande världen utanför Kina. Kinesisk nationalism inbegriper sålunda en oro över den nationella säkerheten som är under hot från den andre (Wang:2020). Wang skriver att ett kollektivt minne inte kan vara en objektiv reflektion utan förblir intersubjektivt. Denna intersubjektivitet är enligt författaren ofta formad av politiska eller kulturella eliter för att belysa samtida värderingar och därigenom forma och bevara en kollektiv identitet. En av de mer framträdande historiska lärdomarna i den kinesiska kontexten är den om ”100 år av förödmjukelser”, ett uttryck som syftar på den förödmjukelse det innebar för Kina att genomleva både japansk och västerländsk imperialism. Wang undersöker den diskursiva praktiken att forma historiska lärdomar och för att se vilka implikationer det ger den kinesiska säkerhetsbaserade nationalismen (Wang:2020).

I boken *China the pessoptimist nation (2009)* uppehåller sig även Callahan vid den kinesiska historien. Callahan menar att den kinesiska nationella identiteten är djupt sammankopplad med den mjuka makt som Kinas kultur och historia utgör. Den kinesiska utrikespolitiken ramas ständigt in av historien och den kinesiska eliten använder ”nationell förnedring/ förödmjukelse” och kinesisk civilisation som förklaringsmodeller. Callahan anser att denna förödmjukelse inte är en uppsättning fakta utan ett stall av känslor som på ett vis inriktar och formar politiken. Denna förödmjukelse är inget som faktiskt existerar utan det är genom diskurser om nationell förödmjukelse som denna förödmjukelse i sig skapas. Callahan menar att vi behöver förstå detta narrativ, inte för att den i sig representerar någon slags verklighet utan för att förståelsen möjliggör ett utträde ur narrativet. Callahan menar att detta narrativ förminskar Kinas möjlighet att interagera med världen (Callahan:2009).

Sammanfattningsvis: när forskare försöker förstå Kinas identitet resulterar det ofta i försök till att förstå Kina i relation till andra stater eller organisationer. På det sättet skiljer sig denna applicering av Lacans teorier och Callahans inblick i bilden av territoriet från den tidigare etablerade förståelsen av Kinas identitet.

3. Teoretiskt ramverk

3.1 Teoriintroduktion

Denna uppsats teoretiska grund vilar på flera olika författares förståelse av Jaques Lacan tankar om identitet. Lacan utformade teorierna på individnivå. Lacan var psykoanalytiker men senare har hans teorier applicerats på stater och internationella relationer. Lacans insikter kan bidra till förståelsen av internationella och nationella relationer. Uppsatsen bygger framförallt på Solomons tolkningar av Lacan. Solomon menar att Lacan delar antaganden med poststrukturalistiska forskare inom IR. I sin kärna delas uppfattningen att vi inte har tillgång verkligheten bortom diskursen. Den lacanianska förståelsen är att vi är bundna till språket, samt att språket är ett kulturellt verktyg som hindrar oss från att förstå den verklighet som finns bortom diskursen (Solomon:33).

3.2 Identitetsteori

3.2.1 Saknader och det splittrade subjektet

Solomon menar att hans tolkning av Lacan medför en mer omfattande förståelse av subjektet än vad många andra IR-teorier kan erbjuda. Genom användandet av det lacanianska förhållningssättet bidrar Solomon till en mer genomgripande förståelse av diskursen genom vilken subjektivitet skapas. Denna förståelse går bortom mycket av redan kända IR-teoretiker genom att utveckla en teoretisk modell som bygger på vad som saknas subjektet och därigenom genererar ett begär. Solomon menar att Lacan framställer den intima relationen mellan saknader och begär som kärnan i subjektets framåtrörelse och att ett subjekts identitet består av denna avsaknad av helhet. Detta kallas för att subjektet är splittrat. Lacan menar att saknaderna, och därigenom begärens, aldrig uppnås, eftersom det inte går att komma bortom splittringen då denna splittring i sig är identiteten. Dock söker sig alla subjekt bort från denna upplevda splittring (Solomon:38). Skapandet av en identitet sker genom fortlöpande identifikation med redan kända, inom-diskursiva sociala föreställningar såsom ideologi, värderingar och narrativ. Dessa är helt enkelt berättelser om sådant som subjektet saknar, men aldrig till fullo uppnår (Solomon:29). Enligt denna tankemodell finns det vad Lacan kallar för master signifikanter, vilka är olika ord och fraser som är den främsta kraften bakom diskursen. Dessa ord och fraser är temporära men samtidigt vitala för förståelsen av identiteten, då subjektet fäster stora emotionella värden i dem (Solomon:27). Rollen för master-signifikanter i denna undersökning kommer redogöras för vidare under metodkapitlet.

3.2.2 Begär efter fullkomlighet

När begrepp eller fraser som kan anses vara en master-signifikant uttrycks i en offentlig diskurs, exempelvis *utveckling* som nämnts som en viktig del av den kinesiska identiteten (Liang & Rui), skapas en vilja hos subjektet att efterleva denna utveckling. Men det finns ingen given ram för hur subjektet efterlever denna utveckling, vilket ger grogrund till ett begär. Detta begär kommer också att bestå så länge subjektet befinner sig i denna kulturella kontext och inget kan mäta detta begär. Samtidigt uppstår en motstridighet i teorin, subjektets begär saker som redan antas vara en del av subjektet men som inte fullt ut representerar eller förstår subjektet. Därigenom förblir subjektet otillfredsställt och saknande. Detta innebär att en stabil identitet förblir bortom räckhåll och därigenom uppstår evigt sökande (Solomon:29).

Begäret efter fullkomlighet delas enligt Lacan in i tre olika former av subjektivitet. Det imaginära, det symboliska och det reala. Det imaginära står för att registrera subjektiva bilder och föreställningar om den egna identiteten. Men det imaginära medför också en problematik: det uppstår alltid ett glapp eller en dissonans mellan det upplevda jaget, menade hur subjektet ser sig själv återspeglas och hur subjektet känner sig själv. Detta påverkar subjektets identitet i ett långsiktigt perspektiv då subjektets identitet bygger på en bild som är extern till subjektet. Detta betyder då att subjektets identitet bygger på en extern missuppfattning om jaget.

Den imaginära identifikationen sker ofta genom olika bilder av kroppen, eller i detta fall territoriet, och handlar ofta om integritet och välmående. De imaginära begären uppstår ofta när kroppen framställs som under hot. Denna form av begär blir tydlig i den politiska diskursen när subjektet eller landets territorium är under hot (Solomon:32f). Det symboliska begäret berör istället intersubjektiva föreställningar som premieras i den givna kontexten och därför är främmande för subjektet. Med detta menar Lacan att subjektets begär formas av den sociala kontexten, och inte hos subjektet själv. Dessa två former av begär skiljer sig från det verkliga begäret på så sätt att dessa två registrerar ideal, bilder och språkliga konstruktioner medan det verkliga begäret uppehåller sig vid den typen av begär som inte når våra diskursiva förståelser.

Lacan menar att vi inte har tillgång till verkligheten bortom diskursen, men att det finns en reell verklighet. Detta medför att subjektets existens bara begripliggörs genom språket och det betyder att subjektets existens kantas av saknad. Detta skapar en teoretisk förståelse för den konstanta saknaden som skapas genom den diskursiva praktiken: att använda ett språk. Nöjet

är också ett begrepp som kan förklara subjektets konstanta saknad och därigenom begär. Begreppet har många innebörder men enklast beskrivet innebär nöjet något som går förlorat när subjektet kliver in i det symboliska system som språk och sociala relationer innebär. Nöjet är likt saknaden något som inte upphör utan rent diskursivt och emotionellt består hos subjektet, vilket kan generera en viss irritation hos subjektet (Solomon:34f).

3.2.3 Fantasin och den andra

Även om subjektet förblir splittrat enligt teorin måste alla subjekt äga någon nivå av ontologisk, identitetsbaserad säkerhet. Det splittrade subjektet får denna grad av säkerhet genom att projicera sina olika saknader på ett objekt som förstås som ”andra” i dikotomin ”jaget och den andre” (Solomon:88). Saknaderna som projiceras på den andre ger upphov till en fantasi. Fantasi är en ram genom vilken subjektet menar sig kunna uppfylla en känsla av att vara icke-splittrat – och därför kunna uppleva något slags välbehag eller nöje. Subjektet konstruerar sålunda ett fantasinarrativ som möjliggör fortsatta begär (Solomon:206). En del av fantasin är också en projicering av skuld. Detta äger rum genom att fantasin reproducerar olika föreställningar om den andre som på något vis hindrar subjektet från att bli helt. Därtill indikerar fantasin att begäret hade varit uppfyllt om det inte var för den andre och därtill är det fantasin som finner en lösning till den konstanta saknaden, ofta genom att eliminera den andre (Solomon:39).

3.3 Lacans identitetsteori som IR-teori

Kinnvall och Svensson menar att Lacans teorier om saknad och begär är viktiga för att förstå självbild. Författarna anser att Lacans tankar om spegelfasen, i vilken objektet ser sig själv som helhet för första gången, och således börjar jämföra den intersubjektiva uppfattningen om jaget med bilden, går att använda i studiet av politik och identitet. Denna både medvetna och omedvetna process kallas feligenkänning och författarna menar att denna kommer till uttryck genom hur den materialiseras och ofta avpolitiserats, vilket är möjligt då processen ges diskursiva gränser. Författarna menar att ”Det verkliga”, begär och saknad som redogjort för tidigare i kapitlet, är viktiga för att begripliggöra omöjligheten i att känna igen något som inte går att känna igen. Kinnvall och Svensson använder Lacans teori för att analysera hur feligenkänning ser ut i den indiska diskursen om suveränitet. Författarna visar på att den indiska staten omformas och omkonstrueras genom olika hindunationalistiska strävanden men också

hur dissonansen mellan olika begär som står i kontrast till varandra ger upphov till ett splittrat subjekt (Kinnvall & Svensson:920).

På liknande vis som Kinnvall och Svensson använder Jacobsen ett lacanianskt förhållningssätt för att studera amerikansk försvars- och underrättelseverksamhets representation av Kina på cyberarenan som ett huvudsakligt hot. I analysen menar Jacobsen att Kina genom att återkommande inte underkuvas USA:s liberala demokratiska lagar i själva verket ger upphov till ett amerikanskt begär att överträda sina egna lagar och officiella idéer (Jacobsen:2020). Författaren menar likt Kinnvall och Svensson att subjektet förblir splittrat mellan begäret att artikulera sina innersta subjektiva tankar om jaget och önskan att bli en del av den symboliska ordningen som redan finns. Alla tre författare påvisar sålunda att syftet med att betrakta världen ut ett lacanianskt perspektiv är att det möjliggör att studera subjektets konstanta strävan efter identifikation. Strävan efter identifikation gäller såväl individer, som kollektiv och stater.

Även Yang använder sig av denna tankemodell om saknad för att analysera Singapores begär efter utländsk kunskap och hur samhällen uppvisar detta begär diskursivt. Yang visar på att kinesiska invandrare betraktas som bristfälliga och oönskade, vilket enligt teorin tolkas som Singapores eget begär efter att vara helt, något som aldrig uppnås (Yang:2018).

Denna uppsats baseras i mångt och mycket på Solomons teoretiska bidrag till förståelsen av Lacans identitetsteori, men Solomon genomför också fallstudier om amerikansk utrikespolitik och neokonservatism. Solomon vänder sig emot tidigare forskare som analyserat den 11 septemberattentatet och kriget mot terrorismen genom binära dikotomier som ond/god eller barbarisk/civiliserad och menar att denna förståelse bortser ifrån hur diskursen blev dominant. Tidigare forskare missar också hur saknader, begär, fantasier och nöje samspelar i identiteten (Solomon:207). Frihet förstås inte som en motpol till något i det lacanianska synsättet utan som en master-signifikant. Solomons empiriska bidrag ger nya implikationer för vår förståelse av kriget mot terrorismen och amerikansk politik. Alla exempel som lyfts innan påvisar att de lacanianska idéerna kan användas för att analysera politik. Författarna emellan finns det ett visst mått av utbyte, en intertextualitet.

Teorin bidrar med att sprida ljus både över hur vi ska förstå identitet i internationella relationer och om identitetens relevans för förståelsen av internationella relationer. Sammanfattningsvis är saknad den överordnade processen som förklarar instabiliteten i alla sociala identiteter. Detta

kallas att subjektet är splittrat. Att identiteten är instabil ger upphov till olika begär, som ämnar kompensera den rådande instabiliteten. Dessa begär formas ofta som fantasier, i vilka subjektet formulerar både orsaker och lösningar till den upplevda otillfredsställelsen. Orsaken är ofta den andre och lösningen genom vilken subjektet önskar nå tillfredsställelsen och nöje är genom att eliminera den andre, vilket inte är möjligt eftersom saknaden är interminerad och därför kommer byta skepnad. Upplevelsen av splittring och saknad hos subjektet är evig, men dess master-signifikanter är föränderliga.

4. Tillvägagångssätt

4.1 Material

För att undersöka kinesiska identitetskonstruktioner genom det lacanianska synsättet används i denna uppsats kinesiska ledares officiella tal. Detta medför att det är en elitdiskurs som undersöks i uppsatsen. Anledningen till att denna uppsats uppehåller sig vid kinesisk elitdiskurs är att denna typ av material är offentliggjort, tillgängligt och till viss del även skapat för att producera och reproducera bilden av Kina, både gentemot Kina själv och mot omvärlden. Uppsatsen undersöker åtta olika tal av sex olika kinesiska ledare. Dessa tal hålls var femte år på den nationella partikongressen och givet att det är åtta tal vari det senaste anfördes 2017 av Xi Jinping löper undersökningsområdet för denna uppsats bakåt i tiden till år 1982. Skälen till denna avgränsning till åtta tal är dels tidsekonomiska, dels med anledning av Kinas modernisering som Deng Xiaoping orkestrerade i slutet av 1970-talet. Deng var generalsekreterare för Kinas kommunistiska parti mellan 1956 och 1967. Under 1970-talet, efter att han varit ute i kylan ett tag, återvände Deng till storpolitiken och lyckades trots motsättningar inom partiet både ta makten och reformera Kina på ett vis som fortfarande idag påverkar landet (Benson:2013). Det är sålunda denna förändring över tid som är intressant för denna uppsats.

Dessa tal ges stor auktoritet och varje kinesisk ledare håller ett motsvarande tal under kongressen. Den kinesiska partikongressen som hålls vart femte år är, rent teoretiskt, det högsta beslutsfattande organet inom det kinesiska kommunistpartiet. Talet är ansett som en av de viktigaste politiska händelserna inom kinesisk politik och det tal som i störst utsträckning förmedlar partiets vilja. Talen som använts är de officiella översättningarna som publicerats på engelska i kinesiska partikontrollerade medier. Gällande innehållet i talen ämnar uppsatsen inte

undersöka och verifiera eller falsifiera innehållet. Istället ämnar uppsatsen belysa dessa språkliga konstruktioner som etablerar, återetablerar och befäster en i grunden flyktig identitet. Att analysera verklighetsgrunden i påståenden ligger utanför studien, men relevant för studien är istället hur språk och subjektiv identitet samverkar. Denna studie är omfattande i tid men begränsad givet den teoretiska infallsvinkeln och materialvalet. Därtill finns det mycket som med en annan teoretisk förståelse skulle kunna anföras vara en del av den kinesiska förståelsen för jaget, men även detta faller utanför uppsatsens undersökningsområde.

4.2 Metod

Lacan presenterade även en till dels metodologisk ansats: de fyra diskurserna. Dessa inbegriper var för sig en del av de grundläggande elementen i all diskursiv text. Modellen kan användas för att synliggöra och analysera de olika former av saknader och begär som skapar ett subjekt (Solomon:51). Denna modell är förhållandevis invecklad och därför inte lämplig i denna undersökning givet omfånget. Denna undersökning kommer istället genomföras med hjälp av diskursteori i Laclau och Mouffes anda.

Gemensamt för olika förståelser av diskursanalys är att språket och användningen av språket inte ses som ett neutralt instrument för kommunikation, vilket innebär att språket aldrig kan representera en given verklighet. Diskursanalysen har alltid en konstruktivistisk grund och språket är sålunda beroende av social kontext. Ur ett diskursanalytiskt perspektiv är språket konstruerande och ger ramar, det både befäster och re-etablerar och underminerar. För denna uppsats är språket följaktligen av stor vikt, eftersom språket enligt diskursanalysen påverkar människors och grupper syn på sig själva och på världen. Politik, talakter och offentliga anföranden kan inte exkluderas från sin språkliga och sociala kontext (Bergström & Boréus 378f). Citat är en fördelaktig bevisföring när det finns oenighet gällande hur ett fenomen ska förstås, vilket ofta är fallet med det subjektiva språket (Booth m.fl.:2019:134).

Laclau och Mouffes form av diskursanalys har sin utgångspunkt i lingvistik och är radikalt konstruktivistisk, vilket rimmar väl med denna undersöknings teoretiska ansats. Slavoj Žižek betraktar inte politiska diskurser och identitet som effekter av rationella val eller som skapade under inverkan av materiella förutsättningar. Istället bygger Žižek sin förståelse av verklighetens mekanismer på likande vis som Lacan. Det innebär att Žižek i lacanianska anda inte menar att politisk diskurs skapas genom maktkamp, på så vis som många andra teoretiker

förklarar konkurrerande narrativ, utan att politik handlar om att kompensera saknad (Bergström & Boréus:400f).

Solomon menar att det finns särskilda ord och fraser *master-signifikanter* som konstituerar kraften i diskursen. I lacaniansk mening är dessa temporära ankare av både mening och affektiv/emotionell investering, då dessa *master-signifikanter* är ord som subjektet är mest investerade i och som påvisar riktning i identiteten. Denna förståelse hämtar Solomon från Laclau och Mouffe (Solomon:27).

I analysen kommer särskilda ordval och fraser med särskild relevans för den kinesiska förståelsen av sig själv att lyftas ut. Orden är inte sällan politiska slogans eller andra kurerade budskap vars innebörder till ytan upplevs tydliga och därför också engagerande. Ofta är dessa ord och fraser konstruerade för att simulera ett slags stabilitet i den konstant instabila självbilden och identiteten. Dessa kommer benämnas *master-signifikanter* och deras roll i diskursen kommer att analyseras med hjälp av den redan presenterade teoretiska förståelsen.

4.3 Analysfrågor

Denna uppsats ämnar påvisa Lacans teoretiska modellens förklaringskraft och därigenom bidra till hur vi vidare kan begripliggöra den kinesiska identiteten genom förståelsen för saknader, begär och fantasier hos subjektet. Med utgångspunkt i Callahans förståelse för uppfattningen om territoriets roll för identiteten är denna undersöknings frågeställning: *Hur kan vi förstå den kinesiska identiteten under fyra decennier genom lacaniansk identitetsteori?*

Denna frågeställning har efter att teorin behandlats i ett tidigare kapitel brutits ner till tre analysfrågor:

- *Hur konstrueras de politiska budskapen som påvisar **saknad** och **begär efter fullständighet** i den kinesiska politiska diskursen?*
- *Hur konstrueras förståelsen om vad som **stjäl Kinas nöje**?*
- *Hur konstrueras politiska budskap runt faktorer som är teoretiska **fantasier**?*

Dessa tre frågor kommer att ställas till materialet, men givet den teoretiska bakgrunden kommer analysen av materialet när det kombineras med de lacanianska begreppen behöva vävas samman. Det går inte att svara för hur saknad och begär efter fullständighet framställs i den kinesiska politiska diskursen om landets gränser utan att väva in de två senare frågorna. Inte heller går det att fullkomligt separera förståelsen av nöje och fantasier åt. Dessa tre frågor vävs samman som ett nät, men vägleder samtidigt analysarbetet var för sig.

5. Analys

I detta kapitel kommer redogörelser för innehållet i de tal som utgör undersökningens material att presenteras kronologiskt. Varje tal och talare kommer inledningsvis ges en kort presentation. Vidare kommer innehåll relaterat till förståelsen för territoriets gränser att analyseras utifrån ett av Solomon presenterat lacaniansk perspektiv. De politiska budskapen som påvisar saknad och begär efter fullständighet, faktorer som kan tolkas som fantasier och vad eller vem som stjälar Kinas nöje kommer att analyseras. Analyskapitlet avrundas med en gemensam analys som sträcker sig över tid och en sammanfattning av master-signifikanterna och deras innebörd för möjligheten att besvara uppsatsens frågeställning.

5.1 1982 Hu Yaobang

När Hu Yaobang stod inför den nationella partikongressen i Beijing 1982 hade Kinas första partiordförande Mao Zedong gått bort och Deng Xiaoping tagit över taktpinnen i det kinesiska kommunistpartiet. Samtidigt var det vid tiden Hu Yaobang som var generalsekreterare för partiet (Benson:55–61). Vidare kommer en redogörelse för Hus anförande under kongressen. I talet framkommer flera master-signifikanter. Tydliga språkliga markörer som tillåts fyllas med innehåll är signifikanterna: *återförening*, *patriotisk*, *suveränitet*, *landsmän* och *fosterland*.

De politiska budskapen i Hus tal som påvisar saknad och begär efter fullständighet i den kinesiska politiska diskursen framställs återkommande genom master-signifikanterna *patriotisk*, *fosterland*, *landsmän* och *återförening*. Hu säger "...together with all the patriotic people, our compatriots in Taiwan, Hongkong and Macao and including Chinese nationals residing abroad, we shall pursue the great aim of reunifying the motherland" (Hu:1982). I citatet används de olika signifikanterna för att forma en fantasi som ska råda bot på den internaliserade saknaden i Kinas identitet. Vidare yttrar Hu "People's Republic of China is China's sole legal government and that there is only one China and Taiwan is part of China" och "As the Chinese Government has repeatedly stated, these are acts of infringement on China's sovereignty and of interference in China's internal affairs." (Hu:1982). Diskursen konstrueras med utgångspunkten att det är möjligt att återförena Kina med Taiwan, Hongkong och Macao. Även oviljan att återförenas utgör ett slags hinder för Kinas upplevelse av helhet, vilket då medför att Taiwan, Hongkong och Macao stjälar Kinas nöje.

5.2 1987 Zhao Ziyang

Zhao Ziyang efterträdde Hu Yaobang som generalsekreterare för det kinesiska kommunistpartiet 1987. Även nu styrde Deng Xiaoping Kina inifrån, och det var Deng som handplockat Zhao för posten. Under Zhaos år som generalsekreterare inträffade vad som brukar benämnas som massakern på Himmelska fridens torg. Zhao uttryckte stöd för studenterna 1989 och frihetsberövades kort efter händelsen. Talet Zhao höll för den nationella partikongressen 1987 följer i mångt och mycket i Hus fotspår. I talet framkommer flera master-signifikanter. Dessa är tydliga språkliga markörer som tillåts fyllas med innehåll: *fredlig, återförening, patrioter, fosterland* och *föryngras*.

De politiska budskapen som påvisar saknad och begär efter fullständighet i Zhaos tal konstrueras ofta med hjälp av master-signifikanterna *återförening, patriot(ism)* och *fred*. Zhao säger "...under the great patriotic banner of reunifying the motherland and rejuvenating China. This is the basic guarantee for the success of our cause." (Zhao:1987). I detta citat kopplas dessa signifikanter ihop med den positiva strävan efter utveckling och formuleras som ett fundament i det kinesiska projektet: nationen. Vidare anför Zhao att partier ska assimileras i större utsträckning med folk av alla bakgrunder i landet för att kunna bygga på projektet socialism med kinesiska särdrag. Detta påvisas i citatet "Let the Chinese people on the mainland unite still more closely with our compatriots in Hong Kong, Macao and Taiwan and with Chinese nationals residing." (Zhao:1987)

Detta är det första av de åtta talen som analyseras här som har sloganen "one country, two systems" som översätts till "ett land, två system". Denna slogan kopplas ihop med Hongkong och Macao, såväl som med Taiwan. Zhao säger:

"In accordance with the principle of "one country, two systems," China has reached an agreement with Britain on the question of Hong Kong and another with Portugal on the question of Macao. We shall strive to achieve a peaceful settlement of the question of Taiwan as well, on the basis of this same principle. History will prove that to apply the principle of "one country, two systems" to national reunification is a great innovation showing the political wisdom of the Chinese nation." (Zhao:1987).

I detta citat tydliggörs kopplingen mellan dessa landområden och den kinesiska nationens kärna. Likaså artikuleras en utomstående som enligt teorin kan anses konstituera den andre, i detta fall Portugal och Storbritannien. Att stjäla någons nöje är enligt Solomons tolkning av Lacan att omöjliggöra att subjektet upplever sig som fullständigt. I citatet ges Portugal och Storbritanniens rollen som den som stjälar Kinas nöje och omöjliggör upplevd tillfredsställelse. I diskursen använder Zhao också ord som formar en fantasi om hur denna helhet ska uppnås trots att nöjet stjäls. Detta görs genom master-signifikanter, i detta fall *fredlig, återförening* och *ett land, två system*. Dessa master-signifikanter blir till en konstruerad fantasi om hur helhet ska uppnås. Avslutningen i citatet om att Kina uppvisar sin politiska visdom genom att söka denna fredliga återförening är ytterligare ett sätt att strukturera en fantasi för att kompensera för sin ofullständighet. Likaså ges Taiwan både innebörden som likställd med Hongkong och Taiwan men utan att det finns en extern omöjliggörare som stjälar Kinas nöje.

5.3 1992 Jiang Zemin

Jiang Zemin fick hålla tre linjetal inför den nationella partikongressen: 1992, 1997 och 2002, under vilka år Jiang var ordförande för Kinas kommunistparti. Även Jiang stöttades av Deng som efterträdare till Zhao. 90-talet var förändringens tid i Kina, vilket också blir påtagligt i det tal som Jiang framför. I talet framkommer flera master-signifikanter. Dessa är tydliga språkliga markörer som tillåts fyllas med innehåll: *fredlig, återförening, patrioter, återförenas, fosterland* och *samarbete*.

De politiska budskapen som påvisar saknad och begär efter fullständighet i den kinesiska politiska diskursen i 1992 års tal inför den nationella partikongressen går i samma linje som talet fem år tidigare. Men i 1992 års tal har tonen hårdnat lite och kraven på både Taiwan och Hongkong är större. Jiang menar att den kinesiska kommunistpartiet är redo att möta Kuomintang, det ledande partiet i Taiwan, så fort som möjligt, för att få ett slut på fiendskapet de båda nationerna emellan. Vidare yttras att detta skulle vara en del i att återförenas. *Återförening* som master-signifikant fylls med känslor av strävan och det är ett ord som likt fem år tidigare bär en stor del av den kinesiska fantasin.

”To accomplish the reunification of the motherland is in the fundamental interest of the Chinese nation, and it is the common aspiration of the entire Chinese people, including our compatriots in Taiwan, Hong Kong and Macao and those residing overseas. We shall work steadfastly for the great cause, adhering to the principles of peaceful reunification and "one country, two systems".” (Jiang:1992).

Formuleringen är konsekvent med tidigare år och *återförening*, *fosterland* och *landsmän* är master-signifikanter som formar den kinesiska fantasin som ska kompensera för saknaden som det innebär att vara ett subjekt. I detta citat används ord som allmän strävan och för att ge kraft åt den inom diskursiva förståelsen att Kinas eventuella fullständighet bygger på master-signifikanten *återförening* som i sig, enligt den teoretiska modellen, inte har en given mening eller essens och därför inte är nåbar.

”Reunification of the motherland. We have put forward the creative concept of "one country, two systems" - the proposition that, on the premise that there is only one China... In accordance with this principle, we shall work for the peaceful reunification of the motherland.” (Jiang:1992).

I citatet ovan kopplas master-signifikanterna *återförening* och *fosterland* ihop med signifikanten *fred*. Detta skapar en grund för förståelsen om Kina som ett land som är fredlig och ger möjligheten att fylla signifikanten *fred* med innehåll. Samtidigt som en fredlig lösning är att eftersöka gällande Taiwan och Kina anför Zhao att Kina i internationella sammanhang aldrig någonsin kommer påtvinga någon sitt sociala system eller ideologi. Zhao yttrar: ”Taiwan is an integral part of the sacred territory of China. We resolutely oppose in any form the notion "two Chinas," "one China, one Taiwan," "one country, two governments" and any acts aimed at bringing about the independence of Taiwan.” (Jiang:1992). Samtidig som Kina i detta citat påtalar att det enbart finns ett Kina vilket inkluderar Taiwan, uttrycker Kina också en oro och över att det finns krafter som inte håller med. Samtidigt uttrycker Zhao, som tidigare nämnt, en önskan om att Taiwans myndigheter ska ta bort de hinder som finns för Kinas återförening. Viljan att uppnå en känsla av att vara hel uttrycks som ”...ending the state of hostility between the two sides of the Taiwan Straits and gradually realizing peaceful reunification” (Jiang:1992). I citatet återfinns ytterligare en gång kopplingen mellan *fredlighet* och *återförening* vilket är bärande i den kinesiska fantasin om hur staten ska bli hel och slippa saknad. Samtidigt formuleras diskurser som så att Taiwans myndigheter stjäl Kinas nöje. Detta kompenseras med

fantasin om att Kina faktiskt är helt och dessutom en enhet tillsammans med Taiwan. Fantasin kompliceras också av att Taiwan tillåts äga rollen både som del av Kina, jaget och som den andre. På så vis är Taiwan både möjliggörare och omöjliggörare när det kommer till Kinas möjligheter att uppleva nöje och därigenom undfly den konstanta saknaden.

Den kinesiska fantasin om total helhet som bärs av master-signifikanten *återförening* bygger också på den blomstrande föreställningen om att Kina sakteligen växer ifrån sin splittring både bildligt och diskursivt. Zhao anför: "The Chinese government will continue to cooperate with the British and Portuguese governments to ensure that the transfer of power in Hong Kong and Macao proceeds smoothly and that the two regions enjoy long-term stability and prosperity." (Jiang:1992). I detta citat bär master-signifikanten *samarbete* rollen som möjliggörare i Kinas vilja att undkomma den internaliserade saknaden. Till skillnad från 1987 års tal är den språkliga konstruktionen att Portugal och Storbritannien stjälar Kinas nöje och därigenom helhet, inte lika påtaglig i talet från 1992. Istället är samarbete en tydlig del av fantasin om helhet.

5.4 1997 Jiang Zemin

1997 höll Jiang Zemin sitt andra tal inför den nationella partikongressen, bara månader innan hade britterna enligt avtal återlämnat Hongkong till Kina efter ca 150 år av brittiskt styre (Benson. Jiang Zemin återkommer till flera av de språkliga konstruktionerna från sitt tal 1992. I talet framkommer flera master-signifikanter. Dessa är tydliga språkliga markörer som tillåts fyllas med innehåll: *krafter*, *historia*, *återförenas*, *fosterland* och *samarbete*.

"Complete reunification of the motherland is the common aspiration of all Chinese at home and abroad. Taking the great cause of the peaceful reunification of the motherland as their historical task, the Chinese Communists have made unremitting efforts to that end. Deng Xiaoping's scientific concept of "one country, two systems" has vigorously pushed forward the process of the peaceful reunification of the motherland." (Jiang:1997).

I Jiang Zemins tal 1997 framhålls, i likhet med det förra nationella kongresstalet från fem år tidigare, master-signifikanten *återförening*, men nu kopplas återföreningen inte enbart ihop med master-signifikanten *fredlig* utan även med den kinesiska historien. På samma vis som

tidigare år används signifikanter som *fosterlandet* för att beskriva den konstruerade förståelsen av Kinas fantasi.

Jiang anför: "Hong Kong's return to the motherland constitutes a crucial step taken by the Chinese people in the great cause of the reunification of the motherland."(Jiang:1997) och "Macao will return to the embrace of the motherland in 1999, another great event for the Chinese nation." (Jiang:1997). För det första påvisas värdet av *fosterlandet* som begrepp i båda citaten. För det andra så genererar denna faktiska händelse, att Hongkong överlämnats från britterna till Kina en potentiell förändring i Kinas självbild. Men i det andra citatet gällande Macao påvisas att Kina fortfarande finner sig otillfredsställt och i sin jakt efter att uppleva nöje. Kina har sålunda möjligheten att vända sina språkliga blickar mot den egna nyvunna och förväntande helheten. En del av den kinesiska fantasin som reproduceras genom master-signifikanterna *återförening* och *fosterland* inbegriper en mer rigorös fantasi av tillfredsställelse och helhet. Men en del av den kinesiska diskursen territoriet fortlöper som saknande. Kina hindras nämligen fortfarande på väg mot sin ofullständighet. Kina saknar Taiwan. Jiang menar att sättet på vilket Hongkong återförenades med Kina påvisar en möjlighet för Taiwan att gå samma väg, samtidigt som Jiang även 1997 uttrycker att Taiwan redan är att betrakta som jaget, Kina.

"...the growth of the splitting tendency on the Taiwan Island and the interference of certain foreign anti-China forces have stood in the way of peaceful reunification as big obstacles, which of course have met with determined opposition from the Chinese people including our compatriots in Taiwan" (Jiang:1997).

I citatet ovan konstrueras en förståelse för vad det är som stjäl Kinas nöje i att upplevas helt och fullkomligt. Jiang yttrar att: "We shall not allow any forces whatsoever to change Taiwan's status as part of China in any way." (Jiang:1997). I det förra citatet menar Jiang att det finns utländska anti-kina-krafter som står i vägen för den fredliga återföreningen, samtidigt som Jiang uttrycker att Taiwan redan är en del av Kina. Detta skapar, även detta år, ett slags förvirring i den kinesiska fantasin som ämnar kompensera den ofrånkomliga saknaden som det innebär att vara ett subjekt och försöka förstå sig själv.

Ytterligare en konstruktion i diskursen som påvisar hur Kina fräntas sitt nöje är de tidigare nämnda krafterna. Krafterna, ofta ackompanjerade av utländska, är ett sätt att förklara vad som stjälar Kinas känsla av helhet och nöje och är en master-signifikant som enligt den teoretiska bakgrunden väcker känslor och inbegriper många möjliga tolkningar och inte besitter något givet innehåll eller essens. Det formas sålunda en fantasi om att *krafter* vill hindra Kinas återförening med det territorium som Kina dels betraktar som en del av sig själv, dels som en del av den andre.

5.5 2002 Jiang Zemin

2002 höll Jiang Zemin sitt tredje och sista linjetal inför den nationella partikongressen. Under Jiangs tid som partiordförande återinrättades både Hongkong och Macao som delar av Kina. Macao gick över till kinesisk flagg i december 1999 (Benson:2011:xii). Jiang Zemin återkommer, trots dessa stora förändringar gällande landets territorium och kontroll, till flera av de språkliga konstruktionerna från sitt tal 1997. I talet framkommer flera master-signifikanter. Dessa är tydliga språkliga markörer som fylls med innehåll: *patrioter, landsmän, utveckling, förnygring, suveränitet och territoriell integritet*.

”I wish to express our heartfelt thanks to the people of all our ethnic groups, the democratic parties, people's organizations and patriots from all walks of life, to our compatriots in the Hong Kong Special Administrative Region, the Macao Special Administrative Region and Taiwan as well as overseas Chinese...” (Jiang:2002).

Citatet ovan påvisar både stor förändring och kontinuitet. Språkligt är master-signifikanterna *landsmän* och *patrioter* fortfarande kvar och bär den kinesiska diskursiva förståelsen av sig självt. Samtidigt ges både Hongkong och Macao en ny plats som särskilda administrativa regioner och lyfts på ett vis samtidigt bort från den kinesiska interminerade saknaden. Saknaden består och accentueras dock än mer när det kommer till Taiwan. Jiang anför: ”We have successfully resolved the questions of Hong Kong and Macao and are striving for an early settlement of the question of Taiwan and for the accomplishment of the great cause of national reunification.” (Jiang:2002). Innehållet i citatet formuleras i en konstruktion som påvisar vad Kina redan har åstadkommit för att understryka hur livskraftig idén om återförening är. Enligt den lacanianska tolkningen kan denna typ av formulering som åsyftar något som redan åstadkommits vittna om ett försök att förstärka fantasin om att upplevt nöje och helhet är möjligt.

Även i Jiangs tal från 2002 återfinns föreställningen om att Taiwan dels tillhör Kina, dels inte tillhör Kina. ”Adherence to the one-China principle is the basis for the development of cross-straits relations and the realization of peaceful reunification. There is but one China in the world, and both the mainland and Taiwan belong to one China.” (Jiang:2002). Citatet påvisar tydligast denna komplexa relation. Begreppen eller master-signifikanterna som hitintills burit den kinesiska diskursiva förståelsen om jaget: *fredlig* och *återförening* återfinns även här och ges liknande innebörd som i tidigare tal. Samtidigt så stärks den kinesiska förståelse för Taiwan dels som den andre, del som jaget i talet. Det politiska budskapet som påvisar saknad och begär efter helhet visar också att Kinas förståelse av sig självt är djupt splittrad, och för att kompensera för denna splittring konstrueras olika fantasier om Taiwan med hjälp av master-signifikanter.

Konstruktionen av diskursen om Kinas territorium och Taiwan i Jiangs sista tal uppvisar, likt tidigare tal, subjektiva bilder av den egna identiteten. Jiang uttrycker det som att ”The future of Taiwan lies in the reunification of the motherland” (Jiang:2002) och även här lyfts de redan diskuterade master-signifikanterna återförening och fosterland. I detta tal börjar även dessa signifikanter formas som profetior, formuleringen är i presens vilket indikerar att det är ett tillstånd som gäller redan nu. Denna form av formulering stärker fantasin och bidrar till upplevelsen av helhet.

”China will be reunified, and the Chinese nation will be rejuvenated. The Taiwan question must not be allowed to drag on indefinitely. We are convinced that with the concerted efforts of all sons and daughters of the Chinese nation, the complete reunification of the motherland will be achieved at an early date.

Formuleringen om att Kinas återförenas har bytt tempus, men innebörden om att Taiwan kommer inkorporeras i fastlandskina består. Med hjälp av Lacan ger detta citat en illustration av hur det kan se ut när ett subjekts upplevelse av sig själv bygger på en extern missuppfattning om jaget. Kina känner att Taiwan är en del av sig själv, men brottas samtidigt med den externa missuppfattningen om att Kina faktiskt inte består av Taiwan. Detta är en tolkning av det imaginära begäret efter fullkomlighet som heller inte, rent teoretiskt, kan tillfredsställas. Solomon menar att subjektets upplevelse av hot, rent kroppsligen eller territoriellt, ofta leder till att denna typ av imaginära begär artikuleras.

”To safeguard national unity bears on the fundamental interests of the Chinese nation. We Chinese people will safeguard our state sovereignty and territorial

integrity with firm resolve. We will never allow anyone to separate Taiwan from China in any way.” (Jiang:2002).

Slutligen kan Jiangs citat som läses ovan tolkas som en del i denna förståelse av det imaginära begäret. Kina upplever sig hotat av något utomstående, vilket i denna teoretiska förståelse skulle adresseras som att något externt stjälar Kinas möjlighet till nöje. I detta för år 2002 avslutande citat uttrycker Jiang att Kina inte kommer tolerera att separeras från Taiwan, utan att Kina förblir Taiwan. Master-signifikanterna *suveränitet* och *territoriell integritet* används för att stärka fantasin om Kinas fullständighet, för att överskugga den egentliga saknaden.

5.6 2007 Hu Jintao

Hu Jintao är Kinas förra president och förra ordförande för det kinesiska kommunistpartiet. Hu tillträdde 2003. Hu Jintao fick hålla två linjetal inför den nationella partikongressen. I det första av de två, som hölls 2007, framkommer flera master-signifikanter. Dessa är tydliga språkliga markörer som fylls med innehåll: *fredlig, återförening, framgång, stabilitet, suveränitet och territoriell integritet och säkra*.

Hu inleder sitt anförande under rubriken ”ett land, två system” med att poängtera att ”To realize China's peaceful reunification on this principle accords with the fundamental interests of the Chinese nation.”(Hu:2007). Likt tidigare års talare använder Hu master-signifikanterna *fredlig* och *återförening*. Dessa är en stark del av den kinesiska diskursen och fortsatt en primär del genom vilken kinesiska ledare uttrycker sitt begär efter fullkomlighet. Inledningsvis nämner inte Hu Taiwan. Hu återkommer också till Hongkong och Macao i sitt anförande: ”A major task the Party faces in running the country in the new circumstances is to ensure longterm prosperity and stability in Hong Kong and Macao” och ”safeguard China's sovereignty and territorial integrity.” (Hu:2007). I dessa båda citat kopplas partiet och både Hongkong och Macao ihop med den kinesiska möjligheten att garantera den kinesiska suveräniteten och den territoriella integriteten. Detta går att likställa vid hur Jiang Zemin i sitt sista tal 2002 yttrade att den kinesiska suveräniteten bygger på förhållandet till Taiwan. Detta tolkas som en del i den kinesiska fantasin, som kompenserar för den konstanta saknaden som uttrycks när subjektet upplever sig kroppsligen hotat. Hu uttrycker också att det finns något som stjälar Kinas känsla av helhet och nöje.

”At present, the forces for "Taiwan independence" are stepping up their secessionist activities, seriously jeopardizing the peaceful development of cross straits relations.” och ”We are willing to make every effort with the utmost sincerity to achieve peaceful reunification of the two sides, and will never allow anyone to separate Taiwan from the motherland in any name or by any means.” (Hu:2007).

I det första, kortare citatet, anför Hu att det även nu finns *krafter* som hotar Kinas upplevelse av helhet. *Krafter* är i detta fall också en master-signifikant som formar *fantasin* om vem som stjälar Kinas nöje. Eftersom Lacan menar att vi inte har tillgång till verkligheten bortom diskursen medför det att subjektet ofta befinner sig i en klyfta mellan den upplevda verkligheten och den möjlighet språket ger oss att framställa denna verklighet, vilket medför oupphörlig saknad. Nöjet som går förlorat när *krafter* försöker hindra Kina att återförenas genererar en viss irritation hos subjektet. Detta påvisas även i citatet ”We will actively support the two regions in their external exchanges and firmly oppose attempts by any external force to interfere in their affairs.” (Hu:2007). Innehållet i citatet kan tolkas som att Kina anser att någon försöker stjäla och hindra kinas upplevelse av helhet. Och att det är helt orimligt givet att Taiwan enligt Kina är kinesiskt. Kina befinner sig, likt vad Kinnvall och Larsson anför, i spegelfasen. I spegelfasen ser subjektet sig själv som helhet och börjar således jämföra den intersubjektiva uppfattningen om jaget med bilden, vilket adderar ytterliga abstraktion till förståelsen av Kinas identitet.

”Although the mainland and Taiwan are yet to be reunified, the fact that they belong to one and the same China has never changed. China is the common homeland for the compatriots on both sides of the Straits, who have every reason to join hands to safeguard and develop this homeland.” (Hu:2007).

I citatet ovan påtalar Hu att Kina och Taiwan inte är att betrakta som en entitet, ännu. Hu använder *återförening*, *hemland* och *säkra* som alla är master-signifikanter i den kinesiska identitetsdiskursen. Även i detta citat är det tydligt att det uttrycks en saknad över Taiwan men också en föreställning om att Taiwan redan är att betrakta som Kina. Föreställningen om att Taiwan är Kina och att Taiwan och Kina ska återförenas låter som en omöjlig paradox, men dessa två föreställningar kan brytas ner med hjälp av Solomons tolkning av Lacan. När master-signifikanterna *återförening*, *hemland* och därtill den lite mer abstrakta master-signifikanten *säkra* yttras i den politiska diskursen skapas en vilja att efterleva innehållet i diskursen. Men

det finns ingen given ram för hur Kina ska återförenas och säkra sin osäkerhet, vilket frambringat ett begär efter att vara hel.

5.7 2012 Hu Jintao

Hu Jintao höll det andra av sina två linjetal inför den nationella partikongressen år 2012. Vid denna kongress valdes också Xi Jinping, Kinas nuvarande ledare, till ny ordförande för partiet. I Hus tal framkommer fler olika master-signifikanter. Dessa är tydliga språkliga markörer som fylls med innehåll: *fredlig, återförening, landsmän, historia* och *förnyelse*.

”To resolve the Taiwan question and achieve the complete reunification of China is an irresistible historical process. Peaceful reunification is in the best interests of the Chinese nation, including our compatriots in Taiwan. To achieve peaceful reunification, we must, above everything else, ensure peaceful growth of relations between the two sides of the Taiwan Straits.” (Hu:2012).

Hu Jintao konstruerar det politiska budskapet som påvisar saknad och begär efter fullständighet i den kinesiska politiska diskursen genom olika master-signifikanter. I citatet ovan anför Hu att Taiwan-frågan och Kinas *fredliga återförening* är en oundviklig *historisk* process. I denna föreställning återkommer sålunda flera av de master-signifikanter som Hu gjorde uttryck för i sitt tal fem år tidigare. För att vidare kontextualisera denna *fredliga återförening* yttrar Hu att relationerna över det taiwanesiska sundet måste öka. Enligt Solomons tolkning ska detta sätt att strukturera en lösning för hur Kina ska nå målet att bli helt betraktas som en fantasi.

Den kinesiska förståelse för vad som stjälar Kinas nöje, uttrycker Hu som: ”We resolutely oppose any separatist attempt for Taiwan independence.” (Hu:2012). Vidare menar Hu att det kinesiska kommunistpartiet är berett att föra dialog och samarbeta med Taiwan. ”We are ready to conduct exchanges, dialogue and cooperation with any political party in Taiwan as long as it does not seek Taiwan independence and recognizes the one-China principle.” (Hu:2012). Hu Jintao använder sig av master-signifikanten *samarbete*. *Samarbete* blir då en del i diskursen som ska övervinna den interminerade saknaden som begäret efter helhet medför. Samtidigt uttrycker Hu att det eventuella samarbetet är villkorat på så vis att samarbete inte kan bedrivas om samarbetsparten söker taiwanesisk självständighet. Detta citat påvisar hur den som stjälar Kinas

nöje, i detta fall de som inte stödjer en återförening, kan konstrueras i den kinesiska politiska diskursen. Vidare yttrar Hu följande:

”The Chinese people will never allow anyone or any force to separate Taiwan from the motherland by any means .Any separatist attempt for Taiwan independence, which undermines the common interests of the compatriots on both sides of the Taiwan Straits, is doomed to fail.” (Hu:2012).

I blockcitatet ovan tydliggörs det ytterligare att Hu artikulerar master-signifikanten *fosterland* för att stärka fantasin som kompenserar för den konstanta saknaden Kina upplever. I detta citat konstrueras ytterligare en gång en förståelse för att det både är Taiwan som är den ihopfantiserade lösningen på Kinas splittring och att Taiwan i diskursen konstrueras som omöjliggörare, menande den som stjälar Kinas nöje.

Fantasin om att vara hel rekonstrueras om och om över åren. ”...Chinese nation, will surely accomplish the great cause of China's reunification in the course of our common endeavor to achieve the great renewal of the Chinese nation” (Hu:2012). *Återförening* kopplas till Kinas *förnyelse*, *återupprättning* och generellt till hela den kinesiska nationens välbefinnande och fortlevnad. *Återföreningen* blir således en väldigt stark och särskilt relevant signifikant. Ytterligare ett exempel på hur Hu både formulerar vad som stjälar Kinas nöje och hur begäret ser ut i den politiska diskursen är: ”Although the mainland and Taiwan are yet to be reunified, the fact that both belong to one China has never changed. China's territory and sovereignty have always been indivisible and no division will be tolerated.” (Hu:2012). *Återförening* och *suveränitet* bär förståelsen i fantasi-diskursen.

5.8 2017 Xi Jinping

Xi Jinping tillträdde som ordförande för Kinas kommunistparti 2012 och idag, tio år senare, är Xi fortfarande Kinas motsvarighet till president, ordförande för Kommunistpartiet och chef över militären. Xi Jinping är en stark ledare som placerar sig själv i ljuset och det synliggörs inte minst i att Xi:s tal från den nationella partikongressen 2012. Den språkliga framställningen i Xi:s tal skiljer sig från egentligen alla tal som analyserats tidigare, något som kommer bli påtagligt i analysen. Talet Xi höll var det avsevärt längsta av alla de åtta och innehöll många master-signifikanter: *återförening*, *fred*, *stabilitet*, *landsmän* och *trygga*

I Xi Jinpings tal konstrueras de politiska budskapen som påvisar saknad och begär efter fullständighet genom olika master-signifikanter. I citatet som följer konstruerar Xi en bild av att folken på båda sidor om Taiwansundet delar mer än vad som är olikt dem emellan. Xi menar att folken tillhör samman familj och projicerar den kinesiska begäret efter helhet på Taiwans befolkning som i fantasin betraktas som den egna, för att överskölja splittringen.

”People on both sides of the Taiwan Straits are brothers and sisters; we share the bond of kinship. Guided by the conviction that we are all of the same family, we respect the current social system and way of life in Taiwan and are ready to share the development opportunities on the mainland with our Taiwan compatriots first. We will expand cross-Straits economic and cultural exchanges and cooperation for mutual benefits.” (Xi:2017).

Master-signifikanterna i citatet är *landsmän*, *samarbete* och *gemensamma fördelar*. Vidare finns master-signifikanterna *fred* och *stabilitet* i den kinesiska ledarens tal. Xi anför: ”We have responded as appropriate to the political developments in Taiwan, resolutely opposed and deterred separatist elements advocating “Taiwan independence,” and vigorously safeguarded peace and stability in the Taiwan Straits.” (Xi:2017). I detta tal använder inte Xi ordet *fredlig*, utan ordet som används har bytts ut till *fred*. *Fred* och *fredlig* har inte samma innebörd i diskursen, och framförallt har sättet kinesiska ledare uttrycker sig om Taiwan i tidigare tal sett annorlunda ut. I citatet ovan uttrycker en kinesisk ledare än en gång att det finns taiwanesiska separatister som verkar för taiwanesisk självständighet. Xi markerar tydligt i talet att Kina ställer sig skarpt negativt till dessa handlingar och personer. Han målar också upp bilden att Kinas tydliga avståndstagande till de taiwanesiska separatistiska inslagen är det som säkrar och *freden* och *stabiliteten* i området. Detta kan tolkas som att Kina upplever saknad. Kina projicerar saknaden på taiwanesiska separatister och formar en fantasi med hjälp av master-signifikanterna *fred*, *stabilitet* och *säkra*. Dessa fylls med värde och börjar reproduceras, vilket leder till att Kina förblir djupt splittrat och otillfredsställt.

Xi förblir tydlig i sin framställning både om vad som stjälar Kinas nöje och med beslutsamheten i föreställningen om Taiwan som en del av det kinesiska territoriet. Xi yttrar: ”We will never allow anyone, any organization, or any political party, at any time or in any form, to separate any part of Chinese territory from China!” och ”Resolving the Taiwan question to realize China’s complete reunification is the shared aspiration of all Chinese people, and is in the fundamental interests of the Chinese nation.” (Xi:2017).

I dessa två citat använder sig Xi av begreppet *återförening* som har varit en röd tråd i den kinesiska diskursen om det egna territoriet. Det första av de två citaten speglar tvetydigheten och felinlärningen som Kina baserar sin identitet på och hur Kina strukturerar språket för att nå bortom instabiliteten. Det sistnämnda citatet återger själva kärnan i hur Kina i diskursen framställer Taiwan som det slutgiltiga begäret, målet som om det inkorporerades till fullo i Kina skulle medföra att Kinas saknad och begär efter fullständighet skulle upphöra. Ingen fantasi skulle behövas och inget skulle stjäla Kinas nöje.

6. Avslutning

6.1 Sammanfattning

Ansatsen i analysen har varit att påvisa Lacans teoretiska modellens förklaringskraft och därigenom bidra till hur vi vidare kan begripliggöra den kinesiska identiteten genom förståelsen för saknader, begär och fantasier hos subjektet Kina. Utgångspunkten ligger i Callahans förståelse för uppfattningen om territoriets roll för identiteten. Ansatsen har varit att besvara frågeställningen: *Hur kan vi förstå den kinesiska identiteten under fyra decennier genom lacaniansk identitetsteori?*

Genomförandet byggde på tre analysfrågor:

*Hur konstrueras de politiska budskapen som påvisar **saknad och begär efter fullständighet** i den kinesiska politiska diskursen?*

*Hur konstrueras förståelsen om vad som **stjäl Kinas nöje**?*

*Hur konstrueras politiska budskap runt faktorer som kan förstås som **fantasier**?*

För att besvara frågorna har master-signifikanter analyserats. De master-signifikanter som har återfunnits i kinesiska ledares tal kontinuerligt under fyra decennier och därigenom varit mer eller mindre temporära ankare av både mening och emotionell investering är: *fredlig, återförening, fosterland, patrioter, landsmän och stabilitet*. Dessa begrepp har haft en roll i majoriteten av talen, men det finns också master-signifikanter som burit ett stort värde i diskursen men vars tid var mer begränsad. Exempelvis användes *suveränitet* inledningsvis och *trygga, fred och stabilitet* i undersökningsperiodens slutskede. Solomon menar att master-signifikanter ofta används för att simulera stabilitet i diskursen och i den konstant instabila självbilden och identitet. Detta är fallet i uppsatsens undersökningsmaterial.

6.2 Tidigare forskning och resultatdiskussion

I denna del av uppsatsen kommer tidigare forskning diskuteras i relation till undersökningens resultat. När forskare försöker förstå Kinas identitet resulterar det ofta i försök till att förstå Kina i relation till andra stater eller organisationer. På det sättet skiljer sig denna uppsats sig från den övriga kinaforskningen. Den teoretiska ansatsen leder analysen i en annan riktning.

Med det sagt finns det tangeringspunkter mellan den forskning presenterad under kapitlet tidigare forskning och resultaten i denna undersöknings analys.

Eftersom denna undersökning avgränsas till att undersöka identitetsanspråk genom Lacans teorier och avgränsas ytterligare av Callahans insikter om territoriets roll för identitetsdiskursen, bortser undersökningen från den diskurs om utveckling som Liang och Rui menar är viktig för att förstå Kina. Liang och Rui menar att den kinesiska identiteten styrs av den diskursiva förståelsen av att utveckling är ett mål i sig och att denna utveckling inte har ett specifikt mål. Vid läsningen av materialet som ligger till grund för denna undersökning var det tydligt att utveckling som sådan var ett framträdande tema i det kinesiska politiska anförandet. Begreppet utveckling var det i särklass mest frekventa ord som yttrades och det gavs oändligt många innebörder. Liang och Rui menar att utveckling som den främsta delen i kinesisk identitet framkommer som splittrad. Dels begripliggörs denna identitet som ”att göra framsteg”, dels som att ”komma ikapp”. Även om det enbart handlar om en aspekt av en diskurs eller ett narrativ, så är en gemensam slutsats både i denna undersökning och i Liang och Ruis undersökning att Kinas identitet även inom de olika diskurserna är splittrade.

Splittringen hos Liang och Rui förklaras med att det finns två olika diskurser om utveckling, dels en från massan, dels en från eliten, medan splittringen i denna undersökning förklaras med att identitet egentligen konstrueras i relation till saknad och att vara ett subjekt alltid innebär att vara otillfredsställd och splittrad. Enligt de teoretiska och metodologiska ramar som denna uppsats bygger på skulle *utveckling* kunna ses som en master-signifikant som går att koppla särskilt starka känslor till. Skapandet av en kinesisk identitet baserad på *utveckling* (i alla tänkbara former) skulle ske genom fortlöpande identifikation med den språkliga och sociala föreställningen om *utveckling*, men eftersom *utveckling* inte äger någon essens eller given innebörd skulle subjektet förbli splittrat i lacaniansk mening (Solomon:2015:27)

Även Shambaugh drar slutsatsen att Kina har en splittrad förståelse av jaget. Men Shambaugh gör relationella jämförelser och konstruerar sonika Kinas identitet i relation till USA och USA:s identitet i relation till Kina. Shambaugh skriver att offensiva realister menar att Kina kommer använda sin militär, ekonomi och sina diplomatiska kanaler för att pressa andra att agera så som Kina begär (Shambaugh:2010:12). Det intressanta i Shambaughs formulering är att författaren använder termen begär för att beskriva motivet att bruka hård och mjuk makt. Att Kina

diskursivt begär olika saker av andra och sig själv tydliggörs i denna lacanianska analys, men om det kommer resultera i handlingar ligger utanför denna undersöknings syfte.

Pu (2017) och Callahan (2015) bygger båda ett resonemang med grund i Xi Jinpings slogans. ”Den kinesiska drömmen” och dess innebörd ”the great renewal of the chinese nation” menar Pu är sinnebilden av internationell positionering och att denna typ av uttryck är särskilt vanlig från kinesiskt håll. Callahan menar att dessa slogans är viktiga för hur vi betraktar identitet. Vidare är dessa slogans ett uttryck för mjuk makt, vilken enligt Callahan ofta framställs i dikotomier. Denna undersökning bygger på ett material som är en del av dessa mjuka maktanspråk, och flera av de föreställningar som tidigare analyserats om Hongkong, Macao och Taiwan är en del av Xi Jinpings kinesiska dröm. Hagström och Nordin (2019) skulle troligen inte kalla den makt som Kina använder för mjuk makt, utan för ”sharp power” eller skarp makt. Enligt författarna uppkommer skarp makt genom dikotomisering och kan föranleda användandet av hård makt.

Identitet och nationalism är nära sammanlänkade, och på samma vis som alla forskare hittills har konstaterat att den kinesiska identiteten är osäker eller tudelad menar Wang (2020) att den kinesiska nationalismen ser likadan ut. Kinesisk nationalism innehåller en oro över det som finns utanför Kina och ett slags inbyggt hot från den andre. Wang menar, precis som Solomon, att kollektiva minnen och identiteter bara kan förstås som intersubjektiva. Wang menar att de 100 år av förödmjukelse som är en vanlig referenspunkt i den kinesiska politiken är ett uttryck för nationalism baserad på historien. Även Callahan (2009) diskuterar dessa 100 år av förödmjukelse och menar att den kinesiska politiken frekvent ramas in av diskursiva förståelser av Kinas historia. Callahan menar att förödmjukelsen inte finns, utan skapas genom artikuleringen.

Hansen (2006) menar att den nationella och den internationella sfären konstrueras som varandras motpoler, likt varandras konstitutiva ’andra’ och att detta har bidragit till att skapa en säkerhetsdiskurs som inbegriper en idenitetsdefinition som baseras på en föreställning om behov av att försvara sig mot det hotande andra. I denna undersökning har den internationella och den nationella sfären/ Taiwan som en del av Kina och Taiwan som en egen entitet befunnit sig i en oregelbunden pendelrörelse. Å ena sidan beskrivs Taiwans särart som ett hot med okontrollerade separatister, ett slags andra-fiering, å andra sidan beskrivs Taiwan som att det är synonymt med jaget. Enligt det lacanianska synsättet är subjektet alltid splittrat och uppvisar

olika saknader och begär efter fullkomlighet. Men även om detta är fallet måste det finnas någon grad av ontologisk, identitetsbaserad säkerhet. Denna säkerhet uppstår genom att subjektet projicerar sina saknader på den andre i en fantasi. Att konstruera en fantasi är en väg för subjektet att söka sig bort från den totala splittringen och på så vis kunna uppleva något slags nöje. Denna uppsats har haft som syfte att påvisa Lacans teoretiska modells förklaringskraft och bidra till förståelsen för den kinesiska identiteten i avseende av föreställningar om territoriet. Resultatet i undersökningen speglar delvis tidigare forskning i avseende att Kina är djupt splittrat men försöker istället för att stanna vid insikten om att det finns flera diskursiva förståelser av Kinas identitet, undersöka mekanismerna bakom den splittrade identiteten. I diskursiv bemärkelse fortsatte Kina att sakna Hongkong och Macao. Samtidigt hade de båda områdena de facto införlivats med fastlandskina. Men en saknad kvarstår: Taiwan.

6.3 Vidare forskning

Det finns flera möjliga vägar för att utveckla idéerna som presenterats i denna undersökning. I skrivande stund är det januari 2022 och 2022 är ett stort år i den kinesiska politiken. Det är nämligen dags för den tjugonde nationella partikongressen. En enkel utveckling hade varit att analysera det förväntade nya talet som Xi Jinping kommer att hålla. Troligen kommer det, precis som med Xi:s tal 2017 skilja sig från de tidigare talen. Ytterligare en utveckling till undersökningen hade varit att studera samma frågeställning men med en utvidgad förståelse för teori och metod. Solomon presenterar Lacans teori om de fyra diskurserna. Det är en teoretisk och matematisk modell för att utvärdera vilka typer av diskurser som blir allmänt gångbara och vinner mark. Modellen fångar kampen mellan olika diskurser, något Solomon hävdar att många konstruktivister inom internationella relationer bortser ifrån (Solomon:2015:18). Detta är även fallet med denna undersökning, något som hade kunnat utvecklas vid vidare forskning.

Källförteckning

Primärkällor

Hu, Yaobang, *Create a New Situation in All Fields of Socialist Modernization* (1982) http://www.bjreview.com/90th/2011-07/01/content_373428.htm Hämtad 2021-12-13

Hu, Jintao, *Report to the Eighteenth National Congress of the Communist Party of China*(2012)https://www.chinadaily.com.cn/china/19thcpcnationalcongress/2012-11/18/content_29578562.htm Hämtad 2021-12-13

Hu, Jintao, *Hold high the great banner of socialism with chinese characteristics and strive for victories in building a moderately prosperous society in all respects.* (2007) https://www.chinadaily.com.cn/china/2007-10/25/content_6225092.htm hämtad 2021-12-13

Jiang, Zeming, *Report at the 16th Party Congress.* (2002) <http://www.china.org.cn/english/2002/Nov/49107.htm> Hämtad 2021-12-13

Jiang, Zeming, *Hold High the Great Banner of Deng Xiaoping Theory for an All-round Advancement of the Cause of Building Socialism With Chinese Characteristics' Into the 21st Century* (1997) http://www.bjreview.com.cn/document/txt/2011-03/25/content_363499.htm Hämtad 2021-12-13

Jiang, Zeming *Accelerating the Reform, the Opening to the Outside World and the Drive for Modernization, so as to Achieve Greater Successes in Building Socialism With Chinese Characteristics.*(1992)http://www.bjreview.com.cn/document/txt/2011-03/29/content_363504.htm Hämtad 2021-12-13

Xi, Jinping, *Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era* (2017) http://www.xinhuanet.com/english/download/Xi_Jinping's_report_at_19th_CPC_National_Congress.pdf Hämtad 2021-12-13

Zhao, Ziyang. *Advance Along the Road of Socialism With Chinese Characteristics* (1987)
<https://www.massline.org/PekingReview/PR1987/PR1987-45.pdf> Hämtad 2021-12-13

Referenslitteratur och vetenskapliga artiklar

Abdelal, Rawi, Herrera, Yoshiko M., Johnston, Alastair Iain and & McDermott, Rose.
2006. "Identity as a Variable". *Perspectives on Politics* 4 (4): 695–711.

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (2017). "Analyzing Text and Discourse in the Social Sciences" i *Analyzing Text and Discourse: Eight Approaches for the Social Sciences*. London: SAGE. s. 1–22.

Benson, Linda (2011). *China since 1949*. 2. ed. Harlow: Longman/Pearson.

Booth, Wayne C., Colomb, Gregory G., Williams, Joseph M., Bizup, Joseph & Fitzgerald, William T. (2019). *Forskning och skrivande: konsten att skriva enkelt och effektivt*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Callahan, William A. (2010). *China: the pessoptimist nation*. Oxford: Oxford University Press.

Callahan, William A. (2015). "Identity and Security in China: The Negative Soft Power of the China Dream". *Politics*. Vol. 35 (3–4). Political Studies Association. s. 216–229.

Ce, Liang. "Development as a means to an unknown end" i Hopf, Ted & Allan, Bentley B. (red.) (2016). *Making identity count: building a national identity database*. New York, NY: Oxford University Press.

Hagström, Linus & Hanssen, Ulv (2016). "War is peace: The re-articulation of 'peace' in Japan's China discourse". *Review of International Studies*, 42(2). s. 266–286.

Hagström, Linus & Nordin, Astrid H.M. (2019). "China's "Politics of Harmony" and the quest for soft power in international politics". *International Studies Review*, vol. 22. s. 507–525.

Hansen, Lene (2006). *Security as practice: discourse analysis and the Bosnian War*. London: Routledge.

Jacobsen, Jeppe T. (2020). "Lacan in the US cyber defence: Between public discourse and transgressive practice". *Review of International Studies* X. s. 1–19.

Jerdén, Björn & Hagström, Linus (2012). "Rethinking Japan's China policy: Japan as an accommodator in the rise of China, 1978–2011". *Journal of East Asian Studies*, 12(2). s. 215–250.

Kinnvall, Catarina, Svensson, Ted (2018). "Misrecognition and the Indian state: the desire for sovereign agency". *Review of International Studies* 44. s. 902–921.

Pu, Xiaoyu (2017). "Controversial Identity of a Rising China". *The Chinese Journal of International Politics*. s. 131–149.

Shambaugh, David (2011). "Coping with a Conflicted China." *The Washington Quarterly*. Vol. 34. No. 1. s. 7–27.

Solomon, Ty (2015). *The politics of subjectivity in American foreign policy discourses*. Ann Arbor: University of Michigan Press.

Stavrakakis, Yannis (1999). *Lacan and the Political*. London: Routledge.

Suzuki, Shogo (2014). "Journey to the West: China Debates Its 'Great Power' Identity". *Millennium: Journal of International Studies*. Vol. 42. No. 3. s. 632–650.

Wang, Yi (2020). "'The Backward Will Be Beaten': Historical Lesson, Security, and Nationalism in China". *The Journal of Contemporary China*. s. 887–900.

Yang, Peidong (2018). "Desiring 'foreign talent': lack and Lacan in anti-immigrant sentiments in Singapore". *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 44:6. s. 1015–1031.